СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 145. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця 24-го червня 1938. No. 145. Jersey City, N. J., Friday, June 24, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

УРЯД ПОЧИНАЄ ДОПОМОГОВІ РОБОТИ

ВАШИНҐТОН. — Як лише президент підписав конгресову ухвалу про визначення півчверта біліона долярів на допомогові роботи й безпосередню допомогу, секретар внутрішніх справ негайно казав почати роботи на 590 допомогових проєктах, що мають дати працю безробітним.

Мається на них зужити суму 77 міліонів 814 тисяч долярів. Розміщені ці роботи по всіх стейтах, у тому числі 35 у Ню Йорку і 19 у Ню Джерзі.

ХОЧУТЬ ЗНИЖАТИ ЗАПЛАТУ СТАЛЕВИХ РОБІТНИКІВ.

НЮ ЙОРК. — Уряд підприємства „Юнайтид Стейтс Стіл Корпорейшен" відбув наради з урядом юнії „Стіл Воркерс Органайзинг Комітї", що належить до Комітету Промислової Організації, в справі домагання сталевих підприємств обнизити робітничу заплату в цьому промислі.

Промисловці кажуть, що зниження заплати відібється корисно на ціні сталі та збільшить рух у сталевому промислі.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА РОЗСЛІД РОБІТНИЧИХ УМОВИН В АНГЛІЇ.

ГАЙД ПАРК (Ню Йорк). — Президент Рузвелт іменував комісію з 9 членів для розслідження відносин між фабрикантами й робітниками в Англії. У комісії представлені бизнес, робітники й загальна публика.

Американську Федерацію Праці представляє в комісії Роберт Ват; Комітет Промислової Організації, хоч був запрошений, представника не визначив.

РОБІТНИЧА РАДА ВИЗНАЄ К. П. О. ДЛЯ ВАНТАЖНИКІВ.

ВАШИНҐТОН. — Краєва Рада Робітничих Відносин признала Комітет Промислової Організації одиноко управненою унією організувати корабельних вантажників в портах над Тихим океаном.

Як каже Рада, при голосуванні за Комітет заявилися з 12,860 голосуючих вантажників 9,557, а лише 3,000 за Американську Федерацію Праці.

„ҐЕНЕРАЛЬНА ЕЛЕКТРИЧНА КОРПОРАЦІЯ" ПОЧИНАЄ БУДОВУ НА ВИСТАВУ.

НЮ ЙОРК. — Овен Йонґ, предсідник ради директорів „Ґенеральної Електричної Корпорації", відкрив офіціяльно будову для приміщення багатої й ріжнородної вистави електричного знаряддя, що буде виставлене на Світовій Виставі в Ню Йорку 1939 року.

Жіночі організації збирають фонд $350,000 на виставлення так званої несектантської святині релігії.

АМЕРИКА БЕРЕТЬСЯ ДО МОРСЬКОГО ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Фльотний департамент відкрив конкурсові предложення від ріжних підприємств на будову 11 воєнних кораблів.

Кожне предложення домагається вищої заплати за будову, ніж домагалися підприємства за такі роботи в минулому році.

СТРІЛЯНИНА В СУДІ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — Артур Еміл Ґансон, 38-літній фармер, прийшовши до суду в своїй справі, добув захований під блюзкою револьвер і кількома стрілами вбив на місці двох адвокатів, що в його справі заступали противника.

Арештований заявив, що, коли він увійшов до суду й побачив, як адвокати з собою перешіптувалися, він не міг довше витримати. Він не жалує, що їх убив, бо, мовляв, вони вже не будуть могти нікому шкодити.

ПОПАВСЯ МІЖ ДВІ СТІНИ.

НЮ ЙОРК.—Пітер Пренсифорд, 10-літній хлопчина, попав між дві стіни будинків під ч. 1143 при 43-тій вулиці в Брукліні так, що не міг ніяк звідти добутися. Поліція вислала туди ратунковий відділ, котрий пробив пневматичним сверлом стіну, дві стопи загрубшки, і добув хлопця.

ПРИЗНАЮТЬ СУСПІЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ ОБОВЯЗКОМ ЦЕРКВИ.

БЕЛОЙТ (Висконсин). — Ґенеральна Рада Конґреґаційних і Християнських Церков признала засаду, що церкви повинні брати участь у суспільній акції, розсліджуючи суспільні питання та стараючися їх розвязувати.

УРЯД НЕ ДАЄ ГАЗЕТІ ПИСАТИ СВОБІДНО ПРО ШПИГУНСЬКУ НАГІНКУ.

НЮ ЙОРК. — Федеральна прокураторія добула у федеральнім суді заборону проти газети „Ню Йорк Пост" подавати статті Ліона Теру, спеціяльного агента департаменту судівництва, про розсліди німецького шпигунства в Америці. Заборону дано на тій основі, що слідство тайне й іще не покінчене.

ЯК ЗНАЙТИ ВОДУ НА ФАРМІ.

Одітий, як який жидівський пророк, це бувший англійський премієр, Лойд Джордж. Направо з патиком у руках це Марія Вайлі, ворожка, котра каже, що при помочі скривленого патика вона потрапить знайти воду на фармі Джорджа. Вони справді знайшли воду, але чи це завдяки патикові пані Вайлі, не сказано. Пані Лойд Джордж (на лівій стороні) приглядається до шукання води досить недовірчиво.

СКАРБОВИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ МЕЛОНА ПОКІНЧЕНИЙ.

Федеральний уряд, що домагався від спадщини по міліярдері Андру Мелоні, колишнім секретарі скарбу, податку в сумі $3,000,000, погодився з представниками спадщини на заплачення суми $668,000.

ПИВО ЗАМІСТЬ ВОДИ.

В англійському місті Арве (графство Глостершір) настала така посуха, що висохли всі джерела та криниці. Мешканці пють замість води пиво, так, що продали пива на 500 відсотків більше, ніж досі.

ЖИДИ ПОСТРІЛИЛИ КІЛЬКОХ СЕЛЯН.

В Полюхові Великім, перемишлянського повіту, йшли кілька парубків дорогою в ночі. коло 9. години вечором і один з них послизнувся, бо того дня падав пополудні зливний дощ, та вхопився плота жида Гершона. Кіл у плоті зломився, пес зачав гавкати і три дорослі, нежонаті сини Гершона вибігли з хати та зачали стріляти з револьверів. Парубки не втікали, бо не почувалися до ніякої вини. Тоді жиди приступили до них, світили кожному електричною ліхтаркою в очі і скидали кашкети. Один з парубків спитав, чому їх так оглядають, і тоді один з синів Гершона відступив пару кроків у бік, та стрілив двічі. На крик раненого збіглися люди, прийшли варти і солтис, а жиди замкнулися в домі іншого жида, Мошка Шора, і стріляли майже цілу ніч до юрби. Кулі літали, як на війні, і мало не забили солтиса. Вислідом цієї стрілянини є три тяжко ранені: Іван Бурак, Іван Чоповдало і Михайло Бурак. Рано розоброїв постерунок воювничих жидів, відібрав їм два револьвери і кілька пачок набоїв. Лікар у Глинянах, д-р Крілік, повитягав раненим кулі, а двох відвезли до шпиталю. Коло 7. год. рано робітники з Ляшок Королівських і Розворян, заняті в Полюхові при копанні каналів, здемолювали помешкання Гершона.

ПОХОРОН Т. СОКОЛОВСЬКОГО.

Похорон пок. Теодора Соколовського, члена У. Н. Союзу, відбудеться в пятницю, дня 24. червня, в Ню Бритен, Конн. Похоронні відправи відбудуться в укр. прав церкві під ч. 54 вул. Вінтер, а відправить їх еп. Богдан.

ЗАЛЮБЛЕНИЙ КАПІТАН.

Капітан німецького корабля „Гольстентор" залюбився в одній пасажирці і пішов за нею, покидаючи свій корабель. За те відповідає він тепер перед морським урядом у Любеці, бо дезерція морського старшини підчас служби нарушує карний кодекс.

НОВИЙ НЕДІЛЬНИЙ СПОРТ.

Паризькі машиністки та бюрові стенотипістки вигадали собі нову форму забави на неділі. Вони організують „поїзди з танцями", що виїжджають зранку в год. 8. на цілий день на кількасот км. поза Париж і підчас їзди ввесь час танцюють при звуках джезбенду.

ІНОДІ Й КУРКА МОЖЕ БУТИ НЕБЕЗПЕЧНА.

Покусає собака — буденне явище, подряпає кіт, теж невелика подія; взагалі поготівля реєструє такі випадки лиш із привички. Та в нинішних жорстоких часах мабуть і кури заразилися загальним войовничим настроєм, бо львівське поготівля мусіло дати негайну поміч 26-літньому Михайлові Бурбанові, якого... покалічила звичайна домашня курка. Бурбан має розтяте курячими кігтями лице від носа до вуха. Небезпечно тепер уже й курей тримати.

ГОРЕ НЕЖОНАТИМ!

В італійському деннику законів появився декрет, на підставі якого до двох місяців усунуть з посад усіх нежонатих бурмістрів, заступників бурмістрів, комунальних радників, гімназійних директорів і ректорів навіть у тому випадку, як вони бездітні вдівці.

БАНДИТИ ЗГОРІЛИ ЖИВЦЕМ.

В Сокільниках, повіт Тарнобжеґ, поліція окружила двох ґрізних бандитів: 27-літнього Юзефа Віонцка і 25-літнього Юзефа Зайонца. Поліція окружила схованку, але вхід був замкнений. Один поліціянт агент дістався по драбині на дах дому й у ту мить його постріляли. Коли заклики покинути сховок не помогли, поліція кинула до середини сльозу гранату. Бандити зачали відстрілюватись, але не уступили. За хвилину бухнула пожежа. Бандити згоріли в полумю.

СМЕРТЬ ВІД ПОБИТТЯ ГУМОВИМИ ПАЛКАМИ.

У Катовицях відбудеться незабаром судова розправа проти трьох поліцаїв. Тому кілька місяців проїжджаючий через Катовиці інж. Д. з Варшави зачав у нетверезому стані регулювати нічну рух на вулиці. Арештований по пяному зчинив бучу. Другої днини його звільнили з арешту. Хворий відїхав до Кракова й там помер по кількох днях у лічниці. Лікарі ствердили смерть від побиття гумовими палками.

ПОЛІЦІЯ ВРЯТУВАЛА РОБІТНИКА ПЕРЕД РОЗЛЮЧЕНИМИ ЖІНКАМИ.

Міська поліція у Келгарі, Алта., з бідою врятувала перед тяжким покаліченням, а може й смертю, 54-літнього робітника на допомові, що зголосився до міської роботи, до якої інші робітники не зголошуються, бо є від 6 тижнів на страйку. Біля 30 жінок, яких чоловіки є на страйку, обступили згаданого робітника, скоро лиш почав працювати, розлочали його бити й копати та майже обдерли з него одіж. До нападу розлюченних жінок на домлячого страйк робітника придивлялись біля 400 осіб, внаслідок чого була перервана вулична комунікація. Доперва прибуття поліції положило всьому кінець.

ЗАБОРОНА ЗАМОВЛЯТИ БОГОСЛУЖЕННЯ З ПРИВОДУ СМЕРТИ ПОЛК. КОНОВАЛЬЦЯ

ЛЬВІВ. — „Діло" (ч. 126) подає під заголовком „Документ часу" повідомлення філії „Просвіти", кружка „Рідної Школи", Повітового Союзу Кооператив і філії „Сільського Господаря", усіх із Жовкви, в якім вони повідомляють культурно-освітні й економічні установи Жовківщини, що повітовий староста заказав замовляти богослуження, або робити якінебудь манІфестації в приводу смерти бл. п. полк. Коновальця. Староста приказав згаданим вище установам подати це писемно до відома всіх наших установ у повіті. Староста заявив, що інституція, яка не пристосувалась би до цього зарядження, буде розвязана, а особи фізичні будуть покарані. Провід українських повітових установ Жовківщини, подаючи це до відома, прохає у інтересі добра установ пристосуватись до повищого зарядження.

„СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" НА ІНДЕКСІ.

ЛЬВІВ. — „Діло" з 11. червня подає польський текст заборони оснувати кружок „Сільського Господаря" в Деревенці, повіт Жовква. Старосто пише в заборонї, що таке товариство „може загрожувати безпеченству, спокоєві й публичному порядкові".

ЩЕДРО ЖЕРТВУЮТЬ.

ЛЬВІВ. — З цього, що пишеться у пресі про „Народню Лічницю", виходить наявно, що наше громадянство зложило великі суми на потреби цеї інституції. Є поодинокі особи, що жертвували по 10,000 злотих, як радник Грицак, інжинір Дурбак. Антикар Терлецький подарував рахунок за ліки Українського Шпиталю, що виносив 1,600 злотих.

ЯК ПОЛЬЩАТЬ НАШІ ЗЕМЛІ.

ЛЬВІВ. — З огляду на те, що польська преса постійно ляментує, що „польський стан посідання на українських землях під Польщею корчиться", в одним тільки числі „Діла" подано до відома такі факти: У Количинцях взялися будувати „Дом Стшелецкі". У комітеті будови стоїть сам староста. У Потелічі, копичинецького повіту, посвятили „Дом Людови", в якім міститься „світліца Звйонзку Стшелецкєго", громадська канцелярія і „кулко рольнічє". У Станиславові посвятили при участі воєводи кооперативну товарову гуртівню „Сполєм". У Скалаті взялися будувати „Дом Гандльови" коштом 110 тисяч злотих. В Ланах коло Щирця посвятили захоронку, яку заложило Товариство Школи Людовей. У Джурові, снятинського повіту, відбулося посвячення угольного каменя під будову „Стшелецкєго Дому". На посвяченні був староста і делеґат від польської армії.

ПРОТЕСТУЮТЬ!

ЛЬВІВ. — Українська преса друкує кожного дня протести, що їх надсилають ріжні громади, в яких ті громади заявляють, що постоять до останнього в обороні „Українського Городу" у Львові. Рівночасно надсилають жертви на цей Город.

ТРАДИЦІЙНА ВІДПРАВА.

ЛЬВІВ.—У суботу перед Зеленими Святами відправлено в катедральному храмі св. Юрія традиційну врочисту заупокійну Службу Божу, а по ній відправлено при гарно прибраній та засипаній квітами символічній могилі з березовим хрестом панахиду. Були це відправи за полеглих українських борців. Були присутні між іншими: бувший начальний вожд Української Галицької Армії, ґен. Мирон Тарнавський; бувший премієр уряду ЗУНР, президент д-р Кость Левицький; і представники всіх українських культурно-освітніх та економічних установ. Церква була виповнена вщерть.

ЮВИЛЕЙ ГІМНАЗІЇ В ЯВОРОВІ.

ЯВОРІВ. — Відсвятковано богослуженнями, академією і виставою драми „Нахмарило" 30-ліття існування рідно-шкільної гімназії в Яворові. З цеї нагоди видано альманах „Трицятьліття гімназії Рідної Школи в Яворові" заходом та ініціятивою директора, д-ра І. Велигорського.

СОВЕТСЬКА АРМІЯ МАЛО ВАРТ.

ЛОНДОН. — Велика Британія переконана, що Совети не представляють собою сили, коли брати справу з військового боку. Кажуть, що „чистки" в армії знищили офіцирський корпус. Тепер беруть на офіцирські посади молодих кадетів зо шкіл і не дають їм змоги набути конечного теоретичного військового знання.

НЕ ХОЧУТЬ ЖИДІВ.

БЕРЛІН. — Пішла нова ґенеральна нагінка на жидів у Німеччині, зокрема в Берліні. Міністер пропаганди Гебельс заявляє. отверто, що Німеччина не хоче мати в себе жидів. Каже, що можуть собі їх охотно забрати ті держави, що стають у їх обороні. Сама присутність жидів у Німеччині, казав Гебельс, є для німців провокацією.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

З КИМ, З ЧИМ І ЗА ЩО ВИСТУПИМО?

Останній час сказати слово, чи хочемо, щоб Україна була заступлена на Світовій Виставі в Ню Йорку. Очевидно, що не йде тут тепер про слово як таке, а про діло, бо воно має заговорити, якщо ми маємо бути на виставі.

Надійшла така пора, в якій мусимо остаточно вирішити, з чим і з ким прийдеться нам на тій виставі маніфестувати українське імя. Загал громадянства вже мав нагоду нераз чути і читати про ріжні можливості нашої участи у Світовій Виставі. І переконатися, що можнаб таки дійсно гідно заступити українську культуру. Значить, що загал уже знає, що маємо з ким і з чим виступити. А це дуже важне, бо звичайно подібні пляни розбивались головно тому, що ми не мали відповідніх сил, потрібних до доброго виконання певних плянів. У цьому випадку такі сили є.

А чогож бракує? На те легко відповісти: грошей! Ось це те „слово“, на яке тепер жде Виставовий Комітет. Без нього справа не буде рушена вперед. Це всі знаємо. Але як поступаємо?

У нас так буває, що як тільки підніметься якась справа, то зараз маємо повно ріжних проектодавців. Значить, що коли проектуємо, то з усіх сторін надходять голоси. А коли потім уже намітиться плян праці, коли вже западе рішення, тоді — тишина. Так виглядає, що в часі, коли вже не потрібно говорити, а треба діяти, то все йде як з каміня. Правда, знайдеться тут і там якась ідейна людина, що „шарпнеться“, щоб іншим додати „охоти“. Знайдеться тут і там примірне товариство, що то завжди в таких випадках памятає на свій громадянський обовязок. Але загал то таки дуже твердий на сон. Особливо, коли йде про попертя якоїсь дійсно культурної праці, про якесь мистецтво, про якусь книжку, себто про те все, чим ми так дуже хотілиб себе повеличати перед іншими культурними народами.

Памятаймо, що подбати, щоби була заступлена на Світовій Виставі Україна, це також служба Україні й нашій визвольній справі. Такого виступу на виставі потребує також американська Україна. Треба його хочби з огляду на наше молоде покоління. І з огляду на ті сотні тисяч, що з нашого роду, а не зачисляють себе до українського народу, а то у великій мірі з нашої власної вини, бо ми не подбали як слід за таку культурну роботу в Америці, якою можнаб ту молодь освідомлювати.

Не загирюймо й тепер своєю легкодушністю і байдужністю дійсно важної справи. Тому, не зважаючи на тяжкі часи й інші народні потреби, не відтягаймося вислати негайно свою жертву, щоб нею допомогти здійсненню культурного виступу України на Світовій Виставі в Ню Йорку 1939 року.

ТАЙНЕ РАДІО ПРОТИ СТАЛІНА

(Надіслане з Галичини).

Уже від довшого часу функціонує десь недалеко від Москви якась тайна висильна радіостація. Дає вона себе чути все в ночі, коло 10-тої години, і тоді закидує Сталіна страшними обвинуваченнями, виказуючи йому всі його тяжкі прогріхи супроти „рабочого класа“.

Перед 1-шим травнем цього року вона грозила Сталінові, що він мусить згинути підчас першо-травневої паради та що ніщо його не охоронить, дарма, що він криється у грубих мурах Кремля.

Кажуть, що перепуджений Сталін казав зревідувати всіх салдатів, що виступили на першо-травневу параду, чи де в котрого нема в кишені, або таки в дулі (люфі) кріса, набою (патрона), котрий міг би загрозити цінному життю цього кавказця на престолі давніх московських царів.

Але 1-ший травень проминув „благополучно“, замаху на Сталіна не було. Зате страшно образливі лайки далі сиплються що ночі на великого (у своїй кровожадності) Сталіна.

Не можучи впасти на слід тої тайної висильної радіостації, Сталін мститься бодай на тих, що вислухують зо своїх радіоапаратів тих протисталінських лайок, і як кого приловлять на тім страшнім „прогрішенію“ слухання, то зараз висилають його туди, куди Макар телят не гонить...

Повстають ріжні здогади, де може знаходитися та небезпечна радіостація. Недавно появилась у берлінськім часописі „Ангріф“ стаття знаного еміґраційного журналіста **Солоневича,** того самого, що на нього перед трьома місяцями влаштували були большевики бомбовий замах у Софії та вбили при тій нагоді його жінку, а сестру тяжко поранили.

Солоневич є тої думки, що ту радіостацію пустила в рух так звана права опозиційна ґрупа в нутрі комуністичної партії. Та ґрупа користає мабуть з допомоги військових кругів, бо в Росії лише військо розпоряджає такими технічними засобами, які має, як видно, отся висильна стація.

Вона атакує Сталіна особливо за страчення маршалів Єґорова й Тухачевського, і це також дає додумуватися, що в тій радіовій протисталінській акції беруть участь люди військові, які не можуть простити Сталінові усунення двох таких визначних військових спеців.

Большевицька „Чека“ (ГПУ) ленінградської округи конфіскує радіові приймачі, зокрема ті, які запевняють відбір „коротких хвиль“, що ними оперує тайна висильна радіостація. Стверджено, що від часу, як розпочала свою діяльність та тайна протидержавна висильна стація, населення виявляє величезне зацікавлення радіом.

Приймачі, що лежали багато літ на складах фірм, мають тепер охочих покупців. А „Чека“ слідить за тим, **хто** слухає (!) тієї радіостації, а крім того назначила нагороду **1,500** рублів для донощиків на слухачів того тайного радія.

В погоні за тим, хто те радіо пускає в рух, арештувала вже „Чека“ пять ґенералів і 32 інших старшин, бо сподівається всетаки впасти на слід справжніх „злочинів“. На Сталіні і його крівавих помічниках дріжить шкіра, тож і не диво, що так завзято полюють на тих, що при допомозі радіового апарату демаскують большевицьку банду перед „рабочим класом“.

Ця тайна радіостація оголосила між іншим дуже інтересний комунікат про перщотравневе свято в Москві. Спікер тої тайної стації звернувся до Сталіна зо словами співчуття, що він не був присутній особисто підчас дефіляди на Червоній Площі зо страху перед атентатом і тому вислав на трибуну свого двійника, коваля з Грувії, Рамішвілі. Цей двійник мешкає постійно в Кремлі з прибічною сторожею Сталіна. Його бережуть, як ока в голові, аґенти ГПУ (Чеки) і Рамішвілі виступає при ріжних нагодах замісць Сталіна. Спікер додав: „Як тебе, Сталіне, вбємо, то будемо показувати твого двійника Рамішвілі як один з дивоглядів твого панування“. Опісля спікер насмівався з **Єжова,** начальника ГПУ (Чеки), підкреслюючи, що „Союз визвольників“ добре поінформований про закиди Сталіна проти нього (Єжова). Сталін закинув Єжову 1-го травня, що не може покинути мурів Кремля (давньої царської палати), бо боїться атентату на своє життя. Сталін скинув вину за це на Єжова, кажучи, що він „зле кермує справами безпеки, коли не зумів викрити досі тайних протисталінських орґанізацій“. Вкінці тайна радіостація візвала своїх прихильників, щоб узяли найактивнішу участь у виборчій кампанії до верховних рад 11-тьох совєтських републик і провели якнайбільше своїх прихильників. Спікер додав, що вже тепер багато відповідальних становищ займають добре законспіровані члени „Союзу визвольників“. Акція ще незакінчена і по основній підготові „Союз визвольників“ кине клич політичного перевороту в Москві. Вкінці спікер заявив, що члени „Союзу визвольників“ є правдивими ленінівцями.

Ось-так невидимо, на филях етеру, борються противники Сталіна з тим дивним і диким диктатором.

Радіо було від початку большевицької революції засобом для пропаґанди большевицької фальшивої науки. Большевики вишукували тоді взагалі всілякі нові способи, котрі імпонувалиб своєю новістю й оригінальністю. Тоді то висилали вони при допомозі радія свої ославлені поклики, що зачиналися словами **„всєм! всєм!“**

І „все“, що мали радіові апарати, слухали, а радше чули ті поклики, але не „все“ йшли за ними. А тепер радіоапарату вживають противники Сталінових звірств у тій цілі, щоб Сталіна здемаскувати, висміяти, а своїм прихильникам додати завзяття та скріпити їх віру. Певна річ, що при допомозі того апарату вони у відповідній хвилі кинуть також клич: „Пора! Киньтеся громадно на ваших катів і нищіть їх негайно й безоглядно!“ Це певна річ, що тоді і ближчі вказівки щодо тої боротьби подадуть. Учують це все і Сталін і його помічник Єжов, але вже буде запізно, бо і „Союз визвольників“ також кине клич „всєм! всєм!“ А тих „всєх“ певно буде більше від посіпаків Сталіна і Єжова.

А покищо Сталін і його орґанізація не схиляють свого закріваленого прапору, але стараються і за границями своєї совєтської держави приготовляти большевицьку революцію. І цікава річ, що власне їм і в тій справі приходить на допомогу — радіо.

Як знаємо, Польща взялася дуже енерґійно до боротьби з комуністами і ми читаємо майже щоденно про масові комуністичні процеси в Польщі, в котрих засуджують виновників (переважно жидів і жидівок) на кари тюрми від **3** до **12** років. Та проте комуністична аґітація йде далі, а то при допомозі радіових апаратів. Комуністична команда в Польщі видала приказ: до **кожного села** на українських та білоруських окраїнах Польщі треба безумовно дати по **три радіоприймачі.**

Но, і дають... Аж дивно стає, коли бачимо, що селянин, який жалує дати на популярний часопис один злотий на місяць, раптом ні звідси ні звідти має в себе дорогий радіовий апарат і платить точно приписану таксу, наложену урядом.

А вечором сходяться до нього сусіди і дальші громадяни та вислухують не так опери і танґа, як радше промов. Правда і це, що ті промови є частинно виголошувані по російськи, але є й виклади дуже чистою й гарною українською мовою. Тими апаратами обдаровують комуністи власне багатших ґаздів, щоб менше було підозріння, але слухати авдиції збирається і найбільша біднота. А як що до чого прийде (бо війна за плечима!), посиплються через етер дуже точні прикази, як і що робити. Очевидна річ, що на таке наші „сусідоньки“ сліпі, а журяться тим, як розвязувати українські жіночі чи робітничі товариства та забирати площу Сокола-Батька.

Іван Наконечний.

„ПРИБОРКАТИ ГАЙДАМАЦЬКУ ЗУХВАЛІСТЬ!“

Про траґічну смерть полк. Е. Коновальця заговорив краківський польський „Ґлос Народу“, що є орґаном польської Католицької Акції. А заґоворив про це ґр. Адам Ромер у статті п. з. „Український тероризм“. У ній читаємо між іншим таке:

„Вбивство провідника українських терористів, Коновальця, пригадало світові існування величезної орґанізації, яка має на меті відірвати від Польщі її південно-східні дільниці. Цікаве й характеристичне при цьому те, що люди, які вважають себе за бойовиків незалежної України, спрямовують свою пекольну роботу не так проти Совєтів, що володіють подавляючою більшістю просторів, до яких претендують „українці“, як проти Річипосполитої, в якої склад входять єдино ті землі, що їх замешкують поруч поляків українці, землі, що належать до Польщі ще з часів перед унією Литви і Руси. Без огляду на те, на чийому удержанні був Коновалець, що всіх натягав, не манимо себе надією, щоб разом з ним був похований український тероризм. Треба буде борикатися з ним не тільки доти, доки вихісновуватимуть його ворожі заграничні чинники, але й доки самі не зрозуміємо **необхідности консеквентної і невблаганої боротьби з усяким „українством“, боротьби за польщення наших кресів без недоречних „угодових“ ілюзій.** Ні політика Юзефських, ні доразові „пацифікації“, тільки тверда народова рука зуміє приборкати гайдамацьку зухвалість, незалежно від зовнішніх інспірацій“.

Три шотляндці в церкві.

Три побожні шотляндці рішили піти до церкви. Підчас богослуження вислухали вони побожно проповіди і здавалося, що вистоять до кінця в церкві. Та після проповіди проповідник вийшов на церкву по збірку. Оба шотляндці на мент сторопіли. Потім один землів, а два товариші винесли його з церкви.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина перша

9)

Ми, як вірні сини новоповсталої Української Держави, повинні допомагати її урядові в розбудові і заведенні ладу і порядку, перенести терпеливо всі початкові недомагання, непорозуміння і прикрості. Німецькі війська йдуть в Україну не як вороги її, лище як союзники, та до зорґанізуваня української збройної сили і адміністрації по краю військова влада можливо буде у німецьких руках. За останніми відомостями, німецький відділ ночував у Калачівській, яких дванацять верств відси, а надвечір треба сподіватися його в нас. Лівобережжя вже заняте ними. Тож прошу вас, прийміть їх не як ворогів, а як довго очікуваних приятелів-союзників, що поможуть нашій молодій державі вимести московське сміття за границі України. Помолимося, парафіяни, щоби Бог дав сили й уміння нашим державним керівникам вивести державу з безладдя і кровопролиття, зміцнити її, сталевим монолітом, нашою армією забезпечити її границі і ввести український нарід вільним і рівноправним у коло культурних народів. Нинішній день, день воскресення Христа, нехай буде днем воскресення України! Помолимося. Бог почує наші молитви!

Почався молебень. Дріжить повний чуття голос священика, що засилає Всевишньому молитви за Україну й український нарід. Вірні на колінах схилили голови. Моляться: Від огню, війни, землетрусу, голоду і пошестей боголюбну державу нашу спаси, сохрани і помилуй! З глибоким чуттям співає хор, нечутно шепчуть молитви уста вірних. У всіх очі блищать, іскряться дорогоцінними перлами, що духове зворушення витиснуло з тайників людського орґанізму. Перли блищать, більшають, котяться по обличчях молодих, ховаються у зморщках старих. Кінчиться перша молитва за нарід і державу і зноситься вверх рвучке, сміливе: З нами Бог, розумійте язици і покоряйтеся, яко з нами Бог. І знов усі падуть на коліна, в надмірному захопленні молиться священик. Він, один з перших священиків у Великій Україні, ввів молитви за державу і нарід, сам переклавши їх. Як і більшість селян, походив з козацького запорізького роду, зріс на селі, не чув змалку інакшої мови, аж поки не пішов до школи. З російських середніх шкіл духовні семинарії найближче ще були звязані з народом, бо вчилися там переважно селянські діти, або діти вбогих священиків та дяків. Все, що серед духовенства було заможніше, пнялося в „пани“, йшло до ґімназій, реальних шкіл, чи інститутів, взагалі рвало всякі звязки з духовним станом. По семинаріях ще задовго до війни вже були нелеґальні українські гуртки, ширилася нелеґально українська література, пробуджувалась національна свідомість студентства, складано взаємні обітниці віддати своє знання й уміння для народу своїх батьків. Пішовши у світ, не всі, очевидно зіставалися вірними своїм обітницям: багатша парафія, бажання бути на доброму рахунку у начальства, побільшення доходів тощо заставляли панотців забувати мрії молодечих літ, часто заставляли ставати русифікаторами своїх батьків і братів... До того і вічна погроза кар за „мазепинство“ відогравала без сумніву не маловажну ролю. Одначе були й такі, що молодечими думками заполонились і до самої смерти проводили їх у життя. До таких „білих круків“ серед духовенства належав парох Тернівки. По скінченні духовної семинарії він довго ще вчителював по селах, пізнав усі селянські болі і бажання та оті півсвідомі народні потуги до виявлення свого національного обличчя і певний сентимент до минувшини.

Щиро віддався праці над піднесенням селянства, використовуючи для цього кожну нагоду і вільний час. Та „начальство“ на те й мабуть існує, щоби перешкоджувати народнім працівникам у їх намірах. Почалися нагінки, заборони, переводи з місця на місце... Здогадуючися, що йому зовсім відберуть право вчителювати, висвятився в священики. На новому становищі також не мав спокою. Духовна влада показалася не ліпшою. Не давали прожити на парохії більше року, аж нарешті, прибувши до Тернівки, осів на стало. Допомогли селяни, що, пізнавши його, катеґорично відмовилися приняти іншого священика. Одначе начальство держало його під своїм пильним наглядом, тож своєї діяльности він не міг як слід розвинути. Аж після революції він зміг розширити свою працю і вже в несповна рік село приняло явно українське обличчя, хоч здеморалізоване чужинецьке робітництво недалеких копалень паралізувало його працю. А тепер, у церкві, він бачив овочі довголітньої клопотливої праці, бачив сльози парохіян у часі молитви за Україну, викликані духовим зворушенням, плакав і тішився сам. Дякував Богові, що допоміг йому провести свої наміри в життя, не лякаючись переслідувань і не гнучись під залізною рукою чужого керівництва.

Многоліття — і вся церква гуде многая літа відродженій Україні, її урядові, козацтву і всьому українському народові. Ще не затих останній відгук многоліття, а хор почав нове: Боже великий, єдиний... знов летять чисті голоси, заполонюють усю церкву, рвуться вверх, вилітають на вулицю і несуться ген далеко в степ, долітають до кольон війська в якихось дивовижних шапках і синявих одностроях...

Нарешті остання, бадьора: Вже воскресла Україна — і повні нових почувань селяни підходять до хреста. Ще з незасохлими від сліз очима виходять з церкви і... стають зніяковілі і зачудовані. По дорозі до села підходить велика кольона війська. На чолі верхи три команданти, за ними, мірно вибиваючи такт, маширують чвірки. Широкі, мов ножі, баґнети блищать і сріблом переливаються в соняшних промінях. Два вояки несуть прапори: один чужий, невідомий, а другий... другий бачили селяни на українській школі, на будинку волосного уряду, на грудях учителів і учнів у часі свят: жовто-блакитний.

— Німці! — понісся стривожений шепіт. Хто де стояв, там і прикипів на місці.

— Німці? — дивувалися деякі бувші вояки. — Німці так не вбираються; щось неподібно.

— І прапор наш, жовто-блакитний! — шептала і собі молодь.

— Не диво... Адже союзники...

— Значить, нова влада! — страхалися кілька большевизуючих.

— Треба приймати гостей — говорив Іван Бабенко старості.

— Приймемо, чим багаті.

Кольона тимчасом уже зовсім підходила до села. Впала якась коротка команда. І полилися звуки галицької стрілецької пісні по наддніпрянських степах і селах:

„Ой, видно село, широке
село під горою.
Ой, там ідуть стрільці, січовії стрільці до бою“.

— Співають по нашому! — понісся шепіт між селянами.

— А може то наші, з полонених, що в Німеччині були? — виникав сумнів.

З піснею „Ой, у лузі червона калина“ кольона вмаширувала в село. Порівнялася з церковним майданом. Упала знову коротка команда і відділ станув недвижно, мов мур. Селяни зачудовано приглядалися мовчки.

— Христос воскрес, брати наддніпрянці! — привитав селян німецький командант.

Хвиля ще більшого, німого зачудування...

— Во істину воскрес! — нерішучо відповіли згодом кілька голосів.

Віра раптом кинулася до батька, що стояв з Василем Омеляненком і старостою.

— Тату! Василю! Цеж галичани! — крикнула до них утішно.

— Англичани?! — перестрашено викрикнула стояча поблизу них бабуся. — Матінко Божа! Аж тепер нам усім кінець прийшов! Мій небіжчик тато розказував, як він колись воював з англичанами і турками в якійсь Балаклаві та Севастополі.

— Не англичани, бабусю, а галичани. Українці з Галичини! — з усміхом пояснив, зачувши її слова, командант. — Ми такіж самі українці, як і ви, лише що ви належали до Росії, а ми до Австрії.

— То у вас і говорити вчать по нашому? — недовірливо запиталася друга бабуся.

(Далі буде).

З ДНЯ

МАЮТЬ ОЧІ, А НЕ БАЧАТЬ.

Ми вичитали в скрентонській „Народній Волі" таку новинку: „Відомий лікар душевних недуг, д-р Фридерик Г. Аллен, з Філядельфії, представив у рефераті на зїзді Американського Товариства Психіятрів свої помічення про надмірний націоналізм, як він проявляється тепер в Німеччині. Д-р Аллен каже, що такий націоналізм є наслідком почуття непевности і хворобливого бажання себе зберегти. Те саме трапляється з надмірно боязливими і нервовими людьми, що через те стають жорстокі, нетерпимі та дуже дразливі. Вони бачуть безпеку тільки в тому, що їм ніхто не противиться, і дуже хвилюються, коли стрінуть групу чи людину, що має інші погляди. Є це рух особливо мужеський і тому, наприклад, в Німеччині жінкам відобрали громадські права. Коли людина захворіє на таке збочення, то її лікують. З цілими народами трудно це зробити".

СПІЛЬКИ „НАРОДНА ВОЛЯ", А ЧИ ЦЕ ВСЕ?

Ось ту новинку „Народна Воля" затитулувала „Націоналістичний фашизм — умове збочення". Про цей виклад д-ра Аллена писали й інші газети. Могла й написати „Народна Воля". Це зрозуміле й природнє. Та ріжниця у тому, як хто пише. Коли мова про думки д-ра Аллена, то треба признати, що його спостереження дуже влучні і розумні. В своїм докладі він між іншим дослівно сказав таке: „Чим більше загрожена якась група, тим більше напруженою стає її націоналістична фільософія і тим більше тратить у ній окрема одиниця на своїй індивідуальности; а можна навіть сказати, що цілком з нею зливається".

Отож причиною цього надмірного націоналізму, який, безперечно, є „ненормальне явище", є небезпека, загроза з боку якоїсь іншої групи, іншого народу.

ЯКИЙ З ЦЬОГО ВИСНОВОК?

Який же з цього зробити висновок? Як зарадити цьому „духовому збоченню"? Зрозуміло, що цей ненормальний духовий стан, який випливає з якоїсь небезпеки, найкраще і найприродніше лікувати тим, що усунути ту загрозу і небезпеку. Коли людина терпить з браку корму, то її терпіння можна вкоротити, даючи їй корм. Коли терпить, бо її давить черевик, то найкраще скинути черевик. Коли якийсь нарід попадає в душевну крайньо-націоналістичну хворобу з причини якоїсь загрози, то найкраще її вилікувати тим, щоб усунути ту загрозу.

Це, здається, цілком зрозуміле і природнє.

Та виринає питання, що мають робити провідники якогось народу, коли вони тої зверхньої загрози таки усунути не можуть? Як тоді лікувати цю „масову душевну хворобу"?

ІНСТИНКТОВНА ОБОРОНА.

Ми знаємо добре з природи, що тіло кожної тварини так збудоване, що воно на всякі небезпеки має вроджені якісь охорони. Важні і чутливі органи тіла, як мозок, серце, очі, є добре хоронені структурою тіла. Крім того кожна тварина має вроджений страх перед смертю і тому старається її уникнути. Чим більша небезпека, тим більша напруга страху. Також знаємо, що природа вложила в наше тіло тілесний біль; а то тому, щоб охоронити наше тіло від ушкоджень. Якби того болю не було, то люди булиб менше дбалі за свої органи і наражалиб їх на ушкодження. Біль відразу телеграфує нашій волі, що щось зле з даним органом, і треба його рятувати.

Безперечно, що і страх і біль, фізичний чи моральний, це не нормальний стан. А тому в переноснім розумінні це не природний стан. Нормальний, природний стан є той, у котрому дана тварина не терпить, не лякається, а має повний фізичний і емоційний спокій. Такий спокій є нормальний і до нього кожна тварина прямує, хоч його на довгу мету ніколи не осягає.

ТА ЩО РОБИТИ ВРАЗІ НЕБЕЗПЕКИ?

Але з цілою силою таки напирається знов питання: що робити, коли той спокій скаламучений, коли з боку якоїсь іншої тварини, чи якогось цілого гурта грозить комусь небезпека? Не лякатися? Свистати собі з неї? Ігнорувати її? Бути „нормальним"? Не рятуватися?

Ні, це булаб глупота. Колиб якійсь тварині загрожувала справжня небезпека, а вона стояла собі спокійно і не лякалась, тоді саме вона далаб доказ якогось духового чи емоційного збочення. Таке збочення скоро позбавилоб її саму життя. Зате нормальна, здорова тварина напружує свої почування, емоції; вона перелякується, зачинає концентрувати свою волю в напрямі оборони.

Правда, є такий переляк, що паралізує волю до оборони. Та проф. Аллен сам твердить, що той „надмірний націоналізм" це такий „переляк", що скупчує всю національну енергію, усіх суспільних шарів, обох полів, у напрямі національної оборони.

Можна твердити, що такий стан навіть для членів народу, що приняв у себе такий всехопляючий устрій, не є дуже приємний. Бо кожний волить користати зо свободи, кожний волить проявляти у більшій чи меншій мірі свої індивідуальні почування, уподобання. Також кожний волів би мати внутрішнє почуття спокою й уникати страху. Але як уникнути страху, коли до нього є повні причини?

ВИСНОВОК ДЛЯ НАС.

А тепер зробім з цього висновок для нас як нації. Д-р Аллен твердить, що напружений націоналізм є витвором певної національної загрози. „Народна Воля" твердить, що нам напруженого націоналізму непотрібно. Чи це означає, що нам ніяка небезпека не грозить? Таж добре знаємо, що наш нарід є в дуже великій небезпеці. Хіба не треба на ту небезпеку реагувати?

Як саме реагувати? Як боротися з ворогами? Чи ховати голову в пісок і твердити, що ніякої небезпеки нема, що вороги затії це уроення? Чи може здатися тільки на ласку Божу і „безпечно", „спокійно", „нормально", „неперелякано" чекати, аж якась небесна сила спаралізує ту ворожу руку, що чимраз сильніше здавлює нашу гортанку?

Як є сила, то треба ту силу назвати по імені, щоб український загал бодай у своїй національній молитві звертав до неї благально свої очі. Коли ж такої сили нема, а ми є у великій небезпеці, то як можна пропагувати „політичний спокій", „політичну нормальність", а висмівати напружений націоналізм як „умове збочення"?

Саме лише повна свідомість „страху", а заразом повне скупчення наших національних сил можуть знівечити ворожі сили, що прямують до нашої погуби.

ВСТУПАЙТЕ, ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Академія в память полковника Коновальця.

В неділю, 12. червня, влаштовано заходами Центральної Ради в галі Чорноморської Січи жалібну академію в память трагічної смерти бл. п. полковника Евгена Коновальця. Уливний дощ здержав багато людей від участи. І тому публика числом не дописала, але і тут більше винна наша традиційна байдужність.

У вступній промові предсідник Петро Ковальчук пояснив ціль свята. Гром. Іван Пасічник виголосив з великим чуттям вірш М. Костишина „На могилу Евгена Коновальця". Головним бесідником був п. Е. Ляхович. Значучи покійного особисто, передав він у красноріччивій промові його життєпис, підкреслюючи його завзяття, дар орієнтації в скрутних обставинах та безмежну посвяту для ідеї визволення України.

Другий бесідник, проповідник Куман, підніс, що покійний добре розумів огнисті слова Шевченка: „Вставайте, кайдани порвіте" і „боріться, поборете!" Потім переведено збірку на покриття коштів і піснями „Ви жертвою в бою" і „Ще не вмерла" закінчено свято.

Чорноморська Січ даром жертвувала на свято салю та прикрасила сцену прапорами.

Е. Онищук.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.

Закінчення шкільного року.

Дня 4. червня відбулося закінчення шкільного року в школі ім. М. Шашкевича, яку веде українська громада при вулицях 23 і Бравн. Прибули родичі й гості. Іспитом і виступами проводив учитель п. М. Пасічник. Присутні нагороджували діти щирими оплесками, бо діти відповідали дуже гарно та влучно й виказали гарне знання української історії. Видно, що вчитель доложив великого труду в науку дітей. Виступали і танцюристи тої самої школи. Учили танців С. Депутат і Е. Задорожна. Танці випали також надзвичайно гарно. Потім роздано повідомлення і свідоцтва. Уряд школи зробив іще дітям несподіванку з молодого гарміста Н. Гальчука, що приграван до танців і підчас перерви. Потім дістали діти ласощі, як морозиво і тісточка. Думаємо, що родичі, які були на тім пописі, були дуже задоволені зо своєї рідної школи і з успіхів, які виказали їх діти.

КЛІВЛЕНД, О.

Протестаційне віче.

За ініціятивою місцевих відділів ОДВУ, Укр. Злуч. Організацій влаштували в неділю, дня 22-го травня, в У. Н. Домі протестаційне віче проти окупантів українських земель, а головно проти останніх вибриків польського уряду.

Українські громадяни зрозуміли вагу протесту, бо виповнили салю вщерть.

Адв. О. Е. Малицький, як голова Укр. Злуч. Організацій, відкрив віче, покликуючи на секретарів Володимира Бльондиненка й Івана Сподаря. Потім зясував ціль віча, вказуючи на те, що ми не можемо спати тоді, коли там, на рідних землях України, вороги винищують все, що українське, замикають інституції, а навіть починають братися до української церкви. На першого бесідника покликав о. В. Мереньків, пароха місцевої укр. греко-кат. церкви, який виголосив вступне слово. „На рідні землі України налізло всякої сарани. Вороги загарбали їх а тепер кажуть, що леґально дістали ті землі. А це леґальне забрання — крадіж. Так говорив о. В. Мереньків, додаючи таке: „Тепер, коли вже винищили провідні одиниці, коли вже порозвязували читальні в більш свідомих селах, коли розвязали чолові наші організації, беруться до нашої церкви. Не як священик грек.-кат. церкви протестую проти нападу польського посіпаки на особу митрополита Шептицького, але протестую як українець проти нападу ворогів на українського церковного достойника". Далі о. В. Мереньків говорив про маловажність всяких угод, заключуваних провідниками наших політичних партій угодових на західніх землях України. Казав, що нам нема що просити в ворога автономії, нема що шукати в ворога ласки, але треба закотити рукави й боротися до останньої краплі крови, поки не здобудемо свободи.

Останнім і головним бесідником був м-р Володимир Душник з Ню Йорку.

„Ми протестуємо й будемо протестувати до того часу, поки Харків, Київ, Львів не будуть вільними". Ось так почав свою бесіду п. В. Душник. Дальше зясував положення українців під ріжними окупантами, щоб в той спосіб присутні могли зрозуміти, що кожний ворог є ворогом, хтоб він не був. Згадав бесідник про те, як в самих початках УВО виповіло підпольну війну ворогам України та як багато воно зробило для освідомлення мас та збудження їх проти ворога. Ту працю останніми часами продовжувала ОУН, яка й далі веде. Маючи на увазі останні події, Польща заслугує на особливе натаврування за напад на особу митрополита Шептицького, конфіскату площі „Сокола-Батька", розвязання „Союзу Українок" та ремісничого товариства „Сила".

Бесідник не демагогічними окликами, але нагими фактами представив присутнім ціле українське положення, вказав на всі наші слабі сторони, та вказував на те, що від нікого нам сподіватися помочі, а треба йти пробивати ворожі лави та, як сказав Шевченко, „вражою злою кровю волю окропити"...

Публика слухала бесідників дуже уважно, нераз утирала сльози, а з її очей пробивався вираз ненависти до ворога за всі ті катування та поневолення.

По промові п. В. Душника заряджено збірку, яка принесла $61.21. Ті гроші по заплаченні видатків, переслано на визвольну боротьбу.

Згідно з ухвалою вислано резолюції до ріжних держав, як також листи до митрополита Шептицького, Ватикану, Вашингтону і т. д.

В. Бльондиненко, Іван Сподар, секретарі віча.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Картини українських артистів-малярів у муніципальній галерії образів міста Ню Йорку, 3 East 67th Street.

Від 1—19 червня ц. р. відбулася ретроспективна виставка образів у вище згаданій галерії, в якій серед 103 артистів знаходимо також називща двох наших широко знаних артистів, а саме: арт. Івана Кучмака й арт. В. Панчака, обидвох з Ню Йорку.

Згадана виставка картин складається з вибраних образів з попередніх вистав, які відбувалися групами від січня ц. р. аж до травня ц. р. Через публичне голосування відвідуючої публики вибрано з кожної групи по одній картині, як також через вибір самих артистів вибрано ще по одній картині з вибраних картин утворено згадану виставу.

Твір п. арт. Ів. Кучмака п. н. „Сибір" (або політичний вязень-утікач із Соловків), хоч невеликий розміром, то дуже майстерно відданий, вдаряє глядача композиція-думкою. Глянеш на „Сибір", так і відчуваєш ту безмежну пустиню студени, снігу і пронимаючого до кости морозу та вітру.

Серед сибірської заметілі в снігу лежить вибитий із сил вязень-утікач. З його винужденого лиця, з його очей бє страждальне благання „рятуйте", а сибірський вітер свищеме снігом та закриває собою далекий горизонт, на якому ледве видніє похід вязнів, що йдуть на заслання.

На попередній виставі, яка відбувалась у січні ц. р., арт. І. Кучмак мав кілька своїх композицій, а саме „Жнива в Україні", „Українська жінка при вишиванні", „Сибір" і багато інших.

Хочу також згадати, що артист Кучмак має багато композицій на теми із визвольних змагань, як: „Бої У. Г. А. на польському і большевицькому фронті", „Тиф" та кілька композицій із американського життя, головно види.

Друга картина п. арт. В. Панчака п. н. "ALL ABOARD", це картина, взята з життя Ню Йорку. Натовп людей, що входять до „собвею" і виходять із нього. Мабуть всім спішно.

Було би бажаним, щоби панове артисти повідомляли наш загал про подібні вистави, де наше громадянство малоб змогу познайомитись із творами наших талановитих артистів.

Булоб також добре, щоб артисти в скорій будучині зорганізували виставу своїх творів, а я сподіваюся, що наше громадянство піде їм назустріч.

М. Скоробогач.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Прогулька українських матерей.

Завдяки стараниям знаного нам бизнеемена і примірного громадянина, п. М. Сурмача, відбулася 22. травня 1938 р. прогулька наших матерей.

Вже тому два роки п. Сурмач уладив був прогульку, але вона була далеко інша від останньої. Три боси, що в них вигідно розмістились наші матері, яких було коло 70, вчасним хмарним ранком вирушули в дорогу. Хмарна погода неначе лякала нас, та коли ми опинилися за Ню Йорком, то перші сріблисті проміні сонця освітили землю. У нас вступив дух; наші жінки, співучі вже з природи, почали співати пісні. Серед зелених піль може й уперше понеслись українські пісні: Їхав стрілець, На порозі стояла, Бодайся когут знудив і т. д., без кінця.

Слухаючи цих пісень, здавалось мені, що бачу перед собою невичерпну скарбницю, в яку наш нарід вложив велику силу неоцінених скарбів духа.

Серед тих пісень, які часто витискають сльози в слухача, а часто поривають у вир радости, ми опинилися в Ґрейт Медовз, де парохом є о. Рудакевич, який вийшов нам назустріч і ми спокійно ввійшли до маленької, чистої церковці. Там помолились ми і відспівали тричі „Христос воскрес". Опісля всіли знов до босів і рушили в дорогу.

Десь коло год. 1:30 зополудня були ми в Танерсвілі в нашого бизнесмена, п. Масляка, який має там гарно і вигідно уладжену гостинницю під назвою „Танерсвіл Ін". Наші жінки - матері не тратили часу і як лиш висіли з босів та дещо оглянули, почали на зеленій леваді виводити гагілки. Не здавалося нікому з нас, що це старші жінки так співають охочо і бігають, бавлячися в „котика і мишку", а малося враження, що це молоді дівчата, яких іще не зломила журба, не похилили літа.

В 2-гій годині покликано нас до обіду. Велика і гарна їдальня п. Масляка прибрала веселий настрій. Наші матері, ваїдаючи смачний обід, весело гуторили між собою, оповідаючи собі враження з подорожі. При кінці обіду кілька жінок сказали по кілька слів до наших матерей; а тому, що між нами був присутній ред. п. Чиж з жінкою, то і він, на просьбу одної з матерей, сказав кілька слів. На кінець господар хати, п. Масляк, подякував матерям, що так чисельно прибули, і заінтонував нашим матерям „многая літа". Під кінець обіду дві матері пішли по збірку, яка принесла $45.60. Присутні матері ухвалили ці гроші розділити на дві частині: одну частину, в сумі $22.80, призначено на Рідну Школу в старім краю, які то гроші вислано через Обеднання.

Годиться тут згадати, що п. Сурмач зробив гарне діло, доломіг нашим матерям гарно серед зеленої природи провести їх день, а з другої сторони причинився морально до піддержки такої важної інституції, як Рідна Школа в старім краю.

На кінець треба би побажати п. Сурмачеві, щоб такі прогульки уладжував що року, а я певна, що наші матері дуже щедро винагородять його по бизнесовому за його труд та працю для них.

Серед загальної веселости і співу ми пізно вечором вернулися додому.

Марія Демидчук.

ДО ОДНОСЕЛЬЧАН ЖЕРЕБОК ШЛЯХОТСЬКИХ, ПОВ. СКАЛАТ.

Отсим відзиваємося в справі помочи рідному селу в будові Українського Народнього Дому, якого в нашім рідним селі ще нема. Наші брати в ріднім селі стараються його поставити, але що не мають грошей, то звертаються до нас з просьбою, щоб ми їм помогли в їх великім ділі.

Дорогі односельчани! Застановімся і подумаймо за своє рідне село, де ми родились і де прожили наймолодший свій вік. Хай здригнеться наше серце і почує цей клич наших братів, котрі прохають у нас допомоги.

Тут у Ню Йорку ми скликали збори односельчан з Жеребок Шляхотських у справі цеї помочи. І вибрали комітет, котрий буде працювати для цеї справи. Ми виробили лісти, котрі розсилаємо до всіх односельчан. Прохаємо вас не відказатися від жертви рідному селу. По ближчі інформації звертайтеся до комітету.

ЗА КОМІТЕТ:

Теодор Музичка, голова;
Петро Чорній, секр. рек.;
Григорій Назаревич, секр. фін.;
Петро Бартків, касієр.

(Адреса рек. секретаря: **263 AVENUE B, NEW YORK, N. Y.**)

Вже вдоволений.

— О, як бачу, то ти від якогось часу вже перестав нарікати на свою жінку!

— Так, відколи я довідався, що сіямський король має їх аж 600, то відтоді я зовсім задоволений зо своєї долі.

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ. (25)

Дикуни стискали в руках дрючки і були приготовані відперти напад. Вони були певні, що це дикий звір ступає. Нагло Дик зупинив свого товариша і заговорив шепотом: „Я боюся; я маю прочуття, що нас щось страшне чекає". Цим разом Док не сміявся зо свого товариша, тільки порадив, щоб вони оба знов видряпалися на найближче велике дерево.

Вони цей плян виконали, стараючись притім заховувати можливо найбільшу тишу. Видряпавшись на дерево, вони почали обережно розглядатись довкруги, стараючись робити рухи тільки тоді, коли повівав хочби маленький вітерець, який заглушував шелест, спричинений їх рухами. Нагло Дик, який був попереду, рухом руки вказав, що щось запримітив.

Вдивляючись хвилину поперед себе, він кивнув до Дока і вказав йому рукою місце, що прикувало його увагу. Серед листя кількадесять кроків перед ними було щось чорне завбільшки великого кота, що порушалось. Хлопці напружили зір і за хвилю побачили, що тих звіряток було більше. Щойно по кількох хвилинах вони пізнали, що це були розкудовчені голови якихось людей.

В першій хвилі хлопці втішились. Бо вони ще не навчились уважати в нетрах людей найбільшими звірами зі всіх. Та по хвилі Дик завважив: „Це мабуть якісь людоїди". Ця заввага вистарчила, щоб їх настроїти сторожко. Хлопці далі почали приглядатися до тих дивних людей і почали запримічувати, що цілий їх вигляд є дуже жорстокий. Така видно і їх вдача, думали вони собі.